7/12711

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.09.00.00 – 186 – 2845 04 NİSAN 2006

Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 14/03/2006 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/12711-19236/48989 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları eki Antalya Milletvekili Sn. Feridun F. BALOĞLU tarafından verilen 7/12711 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

Ekler:
1-5 sayfa

DTM Hukuk Müşavirliği
İnönü Bulvarı No: 36 Emek 06100 ANKARA
Telefon: (0312) 212 59 01 Faks: (312) 212 34 16
e-posta: hukuk@dtm.gov.tr Elektronik ağ: www.dtm.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Hülya AKSAKALLI Hukuk Müşaviri

7/12711

Antalya Milletvekili Sn. Feridun F. BALOĞLU tarafından verilen 7/12711 sayılı soru önergesi:

1- Tekstil ve konfeksiyon sektörü dünyada gerek istihdam, gerek üretim sürecinde yaratılan katma değer ve ihracat gelirleri içindeki yüksek payı dolayısıyla, ekonomik kalkınma sürecinde ülkelerin kolayca vazgeçemediği bir sektördür.

Ülkemizin 24 Ocak Kararları ile başlattığı İhracata Dayalı Kalkınma Modelinin başarıyla uygulanmasında çok önemli görevler ifa etmiş olan bu sektörün bugüne dek kaydettiği başarılı performansı bundan sonraki dönemlerde sürdürebilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda, sektörün uluslararası rekabet gücünü artıracak tüm tedbirler alınmakta ve alınmaya da devam edecektir. Sektörün sorunları katıldığımız birçok platformda ısrarla dile getirilmekte ve bu platformlarda kayda değer sonuçlar alınmaktadır.

Öte yandan, tekstil ve konfeksiyon sektöründe 2005 yılı özellikle dünya ticaretinde kotaların tümüyle kalkması ve başta Çin olmak üzere Uzakdoğu ülkelerinin yarattığı haksız rekabet açısından oldukça zorlu bir yıl olmuştur.

2005 yılı başında dünyada tekstil ve konfeksiyon ürünleri ithalatında uygulanan kotaların kalkmasının ardından, yerli sanayinin düşük fiyatlı Uzakdoğu menşeli ithalattan zarar görmesini önlemek adına alınacak önlemler büyük önem kazanmıştır. Bu kapsamda, özellikle Çin menşeli ürünlerin ithalatında yaşanan artışa karşı ülkemizce yine Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) kuralları çerçevesinde, kota ve gözetim, kayda alma uygulamaları ve dampinge karşı önlemler zamanında ve en etkin şekilde başlatılmıştır. Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından 09/01/2005 tarihli ve 25695 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belirli Tekstil ve Konfeksiyon Ürünleri İthalatında Gözetim ve Korunma Önlemlerine İlişkin 2005/5 sayılı Tebliğ ile Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) menşeli 42 kategoride yer alan tekstil ve konfeksiyon ürünlerinin ithalatında miktar kısıtlaması başlatılmış, bilahare yapılan incelemeler neticesinde, 17/12/2005 tarihli ve 26026 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2005/9 sayılı Tebliğ ile 44 kategoride yer alan tekstil ve konfeksiyon ürünlerinin ÇHC menşeli olanlarının ithalatında miktar kısıtlaması (kota) uygulanmasına karar verilmiştir. Diğer yandan, 1 Ocak 2005 tarihinde miktar kısıtlamalarının kalkmasıyla oluşan piyasa koşullarının yerli sanayiimize muhtemel etkilerinin yakından izlenmesini teminen 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tekstil ve Konfeksiyon İthalatının Kayda Alınmasına İlişkin 2004/23 sayılı Tebliğ çerçevesinde 2006 yılında 61 kategoride yer alan tekstil ve konfeksiyon ürünlerinin ithalatı ülke ayrımı gözetilmeksizin kayda alınmaktadır. Ayrıca, 4412 sayılı Kanunla değişik 3577 sayılı Kanun, Karar ve Yönetmelikten oluşan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat çerçevesinde Çin Halk Cumhuriyeti menşeli 8 ürün grubunda dampinge karşı önlem uygulanmaktadır.

Ancak, üretiminin büyük bölümünü ihraç eden sektör açısından kotaların kalktığı 2005 yılından itibaren dış pazarlardaki rekabet şiddetlenmiş, sektörde iki büyük pazar konumundaki AB ve ABD'de yoğunlaşmıştır. Bu pazarlarda özellikle Çin, kotaların kaldırılması ile ciddi ölçüde pazar kazanımları sağlamıştır. Sektörün dış pazarlarda rekabet gücünün korunması amacıyla, başta bu iki pazar olmak üzere ihraç pazarlarımızda Çin menşeli ürünlere karşı önlem alınması yönünde özel sektör işbirliği ile gerek Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), gerek ihracatımızın % 65'inin gerçekleştirildiği Avrupa Birliği, gerekse diğer ülkelerin yetkili makamları ve sektörel kuruluşları nezdinde her türlü girişimde bulunulmuştur.

Bu kapsamda, adil ve eşit koşullarda ticaret imkanı yaratılması, dampingli, sosyal standartlara uymayan, çevre ve sağlığa uygun üretim yapmayan ve bu nedenle de haksız rekabet yaratan başta Çin olmak üzere Uzakdoğu ülkelerine karşı önlem alınmasını teminen, ihracatçılarımızın da temsil

edildiği Euratex gibi AB'deki sektörel kuruluşlar, ABD'de faaliyet gösteren sektörel üretici-ihracatçı dernekleri ve sendikalar ile temas halinde, toplam 52 ülkeden 90'ın üzerinde sektörel kuruluşun da desteklediği "İstanbul Deklarasyonu" ile dünya kamuoyunun dikkati konuya çekilmiş ve Çin'in DTÖ'ne Katılım Protokolü'nün 242'nci paragrafı uyarınca kazanılan 2008 yılına kadar kotaların uzatılabilmesi hakkının kullanılması talep edilmiştir. Bu çerçevede, Avrupa Birliği ve ABD'nin 2005 yılının ikinci yarısından itibaren tişörtler, pantolonlar, kazaklar gibi Ülkemizin de önemli ihracat yaptığı ürün gruplarında Çin'e karşı 2008 yılına kadar yeniden kota uygulama kararının çıkması, ihracatının ağırlıklı bölümünü bu pazarlara yapan Türk firmaları açısından bir ölçüde rekabet avantajı sağlayabilecektir.

Öte yandan, kotaların kalktığı ve ucuz işgücüne dayalı, düşük üretim maliyetine sahip ekonomilerin rekabetinin şiddetlendiği bu dönemden itibaren, tekstil ve konfeksiyon sektörümüzün başarılı performansını devam ettirebilmesi için moda, marka, tasarım, ürün ve pazar çeşitliliği, Araştırma-Geliştirme (Ar-Ge), dağıtım kanalları gibi unsurlara odaklanacak şekilde yeniden yapılanması gerekmektedir. Esasen, sektörün bu unsurlara yönelik yeniden yapılanması için bugüne dek her türlü destek mekanizması firmalarımızın kullanımına sunulmuştur.

Bu bağlamda, uluslar arası yükümlülüklerimize uygun olarak, çoğunluğu KOBİ niteliğindeki firmalarımızın üretim altyapısı, ürün kalitesi ve uluslararası standartları yakalama düzeyini artırmaya, yeni ihracat pazarlarını tanımalarına, ihracat pazarlarında derinleşmelerine, pazar paylarını genişletmelerine ve markalaşma ve Ar-Ge faaliyetlerine yönelmelerine katkı sağlamak amacıyla, Destekleme Fiyat İstikrar Fonuna ayrılan kaynak ile İhracata Yönelik Devlet Yardımları kapsamında moda-marka, yurtdışı ve yurtiçi fuarlara katılım, yurtdışı ofis-mağaza, pazar araştırması, Ar-Ge, çevre, istihdam ve eğitim yardımları sağlanmaktadır.

İhracata Yönelik Devlet Yardımları ve İhracat İadeleri kapsamında ihracatçılarımıza 2004 yılında 42,3 Trilyon TL tutarında ödeme gerçekleştirilmiş, 2005 yılında ise Devlet Yardımlarına 350 Trilyonluk bir kaynak tahsis edilmiştir. Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından 2006 yılında Destekleme Fiyat İstikrar Fonuna aktarılan kaynak %43 oranında artırılarak, 500 Trilyona (500 Milyon YTL) çıkarılmıştır.

Gerek Devlet Yardımları, gerekse Eximbank'a ayrılan kaynaklar artırılmakta olup faiz hadleri ve vadeler ihracatçılarımız için en uygun seviyelere çekilmektedir. İhracatçılarımızın finansman ihtiyacının karşılanmasında önemli bir görev üstlenen Türk Eximbank tarafından 10,5 Milyar Dolar tutarında Kısa Vadeli kredi kullandırılmıştır. Bu dönemde kredilendirilen firma sayısı 4.162 olup bu firmaların %70'i KOBİ niteliğindedir. 2003 yılından bugüne kadar TL kredi faiz oranlarında toplam 38 puana varan indirimler yapılmıştır. Türk Eximbank tarafından ihracatçılara günde ortalama 13 Milyon Dolar kredi kullandırılmaktadır.

Öte yandan, üretim ve yatırım ortamının iyileştirilmesi ve sanayicilerimize dünya ile eşit şartlarda rekabet etme fırsatı sunmak amacıyla yaptığımız düzenlemelerin süreceğini belirtmek isterim. Bu çerçevede, özellikle bundan iki yıl önce yürürlüğe koyduğumuz 5084 Sayılı Kanun ile birçok ilimizde vergi ve sigorta primi teşvikleri ile enerji desteği açısından çok önemli avantajlar sağlanmıştır.

Bunların yanı sıra, dünya piyasa fiyatlarından hammadde temin etmek suretiyle ihracatı artırmak, ihraç ürünlerine uluslararası piyasalarda rekabet gücü kazandırmak, ihraç pazarlarını geliştirmek ve ihraç ürünlerini çeşitlendirmek amacıyla, AB gümrük kodu ile uyumlu olarak 1996 yılında yürürlüğe giren Dahilde İşleme Rejimi (DİR)'nden tekstil ve konfeksiyon sektöründe faaliyet gösteren firmalarımız yoğun olarak yararlanmaktadırlar.

Ayrıca, tekstil, konfeksiyon, halı, deri-deri mamulleri, ayakkabı sektörlerinde son dönemlerde yaşanan sorunların giderilerek sektörün rekabet gücünü artırmaya yönelik alınabilecek önlemler konusunda yapılan toplantılar neticesinde, söz konusu sektör ürünlerinde uygulanan KDV'nin %18'den %8'e indirilmesi kararlaştırılmıştır. Gerekli mevzuat düzenlemesi 08/03/2006 tarihli ve 26102 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 06/03/2006 tarihli ve 2006/10138 sayılı "Mal ve Hizmetlere Uygulanacak Katma Değer Vergisi Oranlarının Tespitine İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı" ile yapılmıştır. KDV indirimi ve ihracatta KDV iadesinin 1 ay içinde ödenmesi kararlarının ardından, önümüzdeki dönemlerde girdi maliyetlerinin düşürülmesi gibi sanayici ve ihracatçılarımızın rekabet gücünü artıracak diğer önemli adımların atılması hedeflemektedir.

Tekstil ve hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren firmalarımızın düşük fiyatlı Uzakdoğu rekabetine karşı gerek yüksek katma değer, gerekse müşteri bağımlılığı sağlayan moda, tasarım ve marka anlayışı içinde piyasaya sürülecek ürünler Ülkemizin global pazarda geleceğini garanti altına almanın en emin yoludur. Bu kapsamda, sektörün rekabet gücüne katkı sağlamak üzere kamu ve özel sektör işbirliği ile çeşitli projeler yürütülmektedir. Bu durumda, dünyaca ünlü moda tasarımcılarımıza yenilerinin eklenebilmesi ve İstanbul'un Paris, New York, Londra, Milano gibi merkezlerin yanında bir moda merkezi haline getirilebilmesi için, Dış Ticaret Müsteşarlığı koordinasyonunda ve İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri yürütücülüğünde Avrupa Birliği mali fonları kaynaklı ve 13 Milyon Avro tutarındaki Moda ve Tekstil İş Kümesi projesi hayata geçirilmiştir. İstanbul'da bir Moda Enstitüsü'nün kurulmasını de içeren bu projeye ve ayrıca, Türk ürünlerinin uluslararası alanda markalaşma faaliyetlerini azami ölçüde desteklemek ve kolaylaştırmak amacıyla dizayn edilerek uygulamaya konulan TURQUALITY® Projesine sektördeki tüm aktörlerin aktif katılımı projelerin başarısı ve dolayısıyla sektörün başarısı için önemlidir.

Diğer taraftan, diğer sektörlerde olduğu gibi önemli oranda AB pazarına bağımlı tekstil ve konfeksiyon sektörü ihracatımızın bölgesel dağılımında yeni açılımların gerçekleştirilmesi, mevcut pazarların daha etkin şekilde değerlendirilmesi ihracatımızın gelişimine önemli katkılar sağlayacaktır. Bu kapsamda, Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından komşu ve çevre ülkeler ile Afrika ve Asya ülkelerine ve son olarak Amerika'ya yönelik ticari ve ekonomik ilişkileri geliştirme stratejileri uygulamaya konulmuştur. Bu stratejiler çerçevesinde ön plana çıkan ülkelere yönelik sektörel bazda öncelikler belirlendiği pazara giriş projeleri geliştirilmesi ve artan ikili ticari ve ekonomik ilişkiler sayesinde Ülkemiz ihracatının sürdürülebilir bir yapıya dönüştürülmesi amaçlanmaktadır.

2- Göreve geldiğimiz günden bu yana, üretici ve ihracatçılarımızın sorunlarını sürekli yakından takip etmekte ve bunlara en kısa sürede çözüm bulma hedefindeyiz. Bizzat benim başkanlığımda ve ekonomi ile ilgili tüm Bakanlar ve üst düzey bürokratların katılımıyla yapılan 9 Şubat 2006 tarihli Ekonomi Koordinasyon Kurulu Toplantısında özel sektörümüzün sorunları ele alınmış ve başta girdi maliyetleri ile istihdam üzerindeki yükler olmak üzere çeşitli sorunlar masaya yatırılmıştır. Bunun hemen ardından, 14 Şubat 2006 tarihinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin III. Türkiye Bölgesel ve Sektörel Ekonomi Şurası'nda ve son olarak 28 Şubat 2006 tarihinde yine tekstil ve konfeksiyon sektörü temsilcileri ile aynı konuları ve sektörümüzün taleplerini bir kez daha derinlemesine inceleme fırsatı bulunmuştur. İhracatımızın sorunları ve çözüm önerilerinin ele alındığı bu üç toplantıda ortaya konulan öneriler sonucunda, tekstil ve konfeksiyon s ektörüne y önelik K DV indirimi ve ihracatta KDV iadesinin 1 ay içinde ödenmesi kararları alınmıştır. Önümüzdeki dönemlerde sanayici ve ihracatçılarımızın gündeme getirdiği diğer önemli konularda atılacak adımlarla ilgili çalışmalarımız ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon içerisinde sürdürülecektir.

Öte yandan, tekstil ve konfeksiyon sektörümüze yönelik olarak bugüne dek alınan önlemlerin yetersizliğinden söz etmek mümkün değildir. Kaldı ki, dünya ticaretinde kotaların kalkmasıyla

yaşanan tüm olumsuzluklara rağmen ihracatını rekabetin en şiddetlendiği 2005 yılında bile %7 oranında artırarak, 18,9 Milyar Dolarlık ihracat gerçekleştirmiş ve genel ihracatımızdan tekstilde %10,2, konfeksiyonda %15,6 olmak üzere toplamda %26'ya yakın bir pay almayı başarmıştır. Dünya ticaretinde kotaların ortadan kalkması ve fiyatların düşmesi ile uluslar arası rekabet açısından oldukça kritik bir sürece girildiği bu dönemde sektörün ABD dışında belli başlı pazarlarda artış kaydetmesi, bugün sektörün rekabet gücünü bir kez daha göstermektedir.

3- Tekstil ve konfeksiyon sektörünün maliyet yapısı içerisinde enerji maliyetlerinin ağırlığı %5-10 arasındadır. Emek-yoğun konfeksiyon sektöründe enerji maliyetlerinin toplam maliyetler içerisinde payı çok yüksek değilken, sermaye yoğun tekstil sektöründe enerji maliyetleri toplam maliyetler içinde daha yüksek bir pay almaktadır. Tekstil sektörünün konfeksiyon sektörüne hammadde tedarik ettiği düşünüldüğünde, tekstil sektöründeki enerji maliyetlerinin konfeksiyon sektörünü dolaylı yoldan etkilediği görülmektedir.

Uluslararası Enerji Ajansı verilerine göre Ülkemiz enerji fiyatlarının, gelişmiş ve benzer ülke ekonomilerindeki fiyatlarla karşılaştırıldığında göreceli olarak yüksek olduğu bir gerçektir. Geçmiş yıllarda Ülkemizde uygulanan hatalı politikalar, kayıp ve kaçaklar sonucunda enerjinin maliyeti oldukça artmış, elektrik enerjisi fiyatları da buna bağlı olarak yükselmiştir. Sanayi üretimini, elektrik tüketimini, dolayısıyla büyümeyi olumsuz etkileyen bu durum genelde Ülkemizin ve özelde tekstil ve konfeksiyon sektörünün uluslararası rekabet gücünü ve yabancı sermaye yatırımlarını olumsuz etkilemiştir. Bununla beraber, tekstil ve konfeksiyon sektörü toplamında enerji maliyetlerinin çok yüksek bir paya sahip olmaması, bu etkinin kısıtlı olarak hissedilmesini sağlamıştır.

Elektrik fiyatlarının Ülkemizde yüksek seyretmesinin sebeplerinden en önemlisi yaşanan kayıp ve kaçaklardır. Ülkemizde elektrik enerjisinde kayıp-kaçak seviyesi gelişmiş ülkelerin 3 katına ulaşmaktadır. Kayıp-kaçakların maliyeti 2004 yılında yaklaşık 1,7 milyar dolar tutarında bir yük oluşturmuş, bu zararı önlemek amacıyla çeşitli yasal düzenlemeler hayata geçirilmiştir.

Öte yandan, Rusya'dan aldığımız doğal gaz fiyatı, petrol fiyatlarındaki hızlı yükselişe rağmen, anlaşma tadili ile rekabet edilebilir bir seviyeye düşürülmüştür. Böylece, petrol fiyatları artmış olmasına rağmen doğal gazın daha uygun fiyatla kullanımı sağlanmıştır. Sanayinin üretim ve istihdam sorunlarının çözümüne katkıda bulunmak ve sektörlerimizin rekabet gücünü artırmak amacıyla, enerji fiyatlarının aşağıya çekilmesine yönelik mümkün olan tüm tedbirler alınmaktadır. Kasım 2002-Ekim 2005 dönemi itibariyle, son üç yılda elektrik fiyatlarına zam yapılmamış, aksine indirimler gerçekleştirilmiş, sanayide kullanılan elektriğin fiyatı ortalama %6,5, konutlarda kullanılanın elektriğin fiyatı ise ortalama %1,5 oranında indirilmiştir. Elektrik enerjisi satış fiyatlarındaki bu iyileştirmeler enflasyonun düşük çıkmasında ve ekonomik büyüme üzerinde önemli rol oynamıştır.

Diğer taraftan, doğal gaz satış fiyatını etkileyen unsurların başında alım fiyatları ve döviz kurundaki değişiklikler gelmektedir. 2003 yılı sonundan itibaren petrol fiyatlarında başlayan artışlar ve halen yüksek düzeyini koruyan fiyatlar doğal gaz alım maliyetlerini artırmış olmasına rağmen, bu artışlar doğal gaz satış fiyatlarına asgari düzeyde yansıtılmaya çalışılmıştır.

4- Tekstil ve konfeksiyon sektörü toplam kayıtlı istihdamda %11'lik ve sanayi istihdamı içindeki %30'luk payı ile Ülkemiz ekonomisinin en önemli sektörlerinden birisidir. Sektörde kayıtlı istihdam toplamda 790 bin civarındadır. Kayıt dışılığın diğer sektörlere oranla daha yoğun bir şekilde varolduğu dikkate alındığında, tekstil ve konfeksiyonun genel ekonomimiz içindeki gerçek ağırlığının daha da yüksek oranlarda olduğu ve sektörde tahminen 2,5 milyon kişinin istihdam edildiği düşünülmektedir.

Öte yandan, özellikle 2005 yılında dünya ticaretinde kotaların kaldırılması ve başta Çin olmak üzere Uzak Doğu'nun haksız rekabeti sonucunda uluslararası pazarlarda yaşanan gelişmeler sektörün performansına belirli ölçülerde yansımış; ancak, özellikle istihdama ilişkin kayıtlı rakamlar çeşitli platformlarda iddia edildiği gibi yüksek oranlara ulaşmamıştır. Buna göre, 2002 döneminde kayıtlı çalışan sayısı tekstil sektöründe 347 bin, konfeksiyon sektöründe 361 bin olmak üzere toplamda 708 bin iken, 2005 yılı sonunda tekstil sektöründe 381 bin, konfeksiyon sektöründe 408 bine yükselmiştir. 2005 yılında bir önceki yıla kıyasla, çalışan sayısı tekstilde %2, konfeksiyonda %1, toplamda ise %1,4 gerileme kaydetmiştir. Sektör toplamında kayıtlı rakamlara göre 2005 yılında 11 bin 483 kişilik istihdam kaybı yaşanmıştır.

Diğer taraftan, özellikle Ülkemiz gibi yoğun genç nüfusa sahip ülkelerde, tekstil ve konfeksiyon sektörünün önemli bir istihdam kaynağı olduğunun bilincinde olarak, sektörün istihdamında yaşanan sorunlar katıldığımız birçok platformda ısrarla dile getirilmekte ve bu platformlarda kayda değer sonuçlar alınmaktadır.

Bu itibarla, üretim ve yatırım ortamının iyileştirilmesi ve sanayicilerimize dünya ile eşit şartlarda rekabet etme fırsatı sunmak gayreti içerisinde, özellikle bundan iki yıl önce yürürlüğe koyduğumuz 5084 sayılı Kanun ile birçok ilimizde enerji desteğinin yanı sıra, vergi ve sigorta primi teşvikleri ile çok önemli avantajlar sağlanmıştır.